

בעברי ברהובות טבריה לעבודתי שם נפגשתי כמורה הארוך (זה שרד אינו אותו בבגדי קיץ ביום חרף בירושלם!) ועוד טרם הספיק לתושיט לי "שלום עליכם" ולברכני לשלום אמר לי בקולו המגונה:

— תשמעת ע"ד הרעש החדש שהיה היום בירושלם?

— לא שמעתי! ענית לו בבהלה. וכשראה את בהלתי חיך ואמר:

— אין כלום! רק רמיתי אותך! . . .

הן היום אצלנו המורים היראשו ללא פרי ל... עד עכשיו קבלנו משכורת רק עד סוף כורץ אין רעש! ובלכתי ככה ברהובות טבריה חזרתי מאבני הכולת והנה כדרך הער לה אל הרחצה בהמי טבריה הגיע לאור ני קול צעקה הבטתי בה וכה וראיתי והנה ילדה קטנה רצה מבוהלה מפני כלב הקו שרדה לאחריה. ומכיון ש"י" דה יביתה חשתי לעזרתה וליתיה לביתה.

— היכן את גרה? — שאלתי לפי.

— באחוזת קבר. ענתה הילדה בהורות באצבעה הקטנה על השכונה החדשה שכונת אחוזה אשר לרגלי היר.

כנראה שליך אחד כנה את השכונה הזו בשם אחוזת-קבר כנגד "אחוזת בית" של קרית-ימואל, ואצלנו היה דים מכיון שנתנים למישהוא שם לואי (צונעמעניש בלע"ז) הרי זה נשאר אצלו לעולם ועד.

הנה הכל יודעים, כמדומני כי ישנה בירושלם שכונה ששמה בישר"אל "בית-הכרם" ויש לה "פח" וענני שבת ובעל-ירמולקה בקצור השכונה

"הכי אנטליגנטית" בירושלם, ובכ"ז כשתשאל איזה יהודי ממאה-שערים או משרתת מהארץ-אל-תאנאק לאן נוסעת המכונית של בית-הכרם וענו לך: "לב יריב ית". . .

אגבי רציתי לספר לכם את המעשה היפה שקרה בשבוע זה בשכונת החד לבים שמאחורי בצלאל, ואולם מוטב שתפנו לשמשי משרד-הרבנות, שהיו שם והם יגידו לכם הכל. . .

ובכל זאת אין רע בלי טוב. בשעה שישבתי בטבריה נתהווה לי כמה עניינים סתומים, ראשית חכמה, נתברר לי כי הפסוק שבחומש: "בזעת אפיד האכל לחם" מכוון בלי שום ספק לאור הים היושבים ביום קיץ במלוני טבריה ובשעת אכילתם יורדים פלגי זעה מאד פם ישר לתוך המרק שלפניהם. . . ועוד זאת: קראתי תמיד בספר התיירים של "בדקר" הגרמני כי טבריה היא מקום ה"רוידני" של מלכות הפרעושים בארצנו. בקשתי אותה בכל המלונים ולא מצאתיה, עד שהגעתי למוסד זה בעל השלטים הגדולים למול הקפה היריבאי החדש בק"ק טבריה, הסתכלתי קצת בחדר ההנהלה והבנתי. . .

ובמלון "אירופה" מצאתי תייר יהודי אמריקאי, שהזר מחמיטבריה וישב להזיע על תרנגלת מבושלה, ובין הכנה לקרקבן ובין לעיסה לבד ליעה ספר לי התייר האמריקאי בלשרדנו כי כמשך יום אחד הספיק כבר להגיע עד קצה פאלסטיין.

— ומה ראית בא"י? — שאלתי. — "וועלל!" — הוא אמר — ראית את ה"סיטי אוף סטאונס" (עיר תחנונים):

היכן עיר זו? — שאלתי בת מיהת.

— שם בקצה "פאלסטיין"! — ענה לי במפיתו אשר בידו לצד צפון.

— היפה? — נסיתי לשאל אותו. — נו (לא!).

— אולי נצרת?

— "נאו, נאו!" — צעק בהחזיקו רגל התרנגלת בין שניו כחול.

— "סאפאר" ? שאלתי.

נאו, נאו, נאו!

— אולי "צוואס" (צפת) נחשתי לסוף.

— "אווה, יעם!" (כן!) קוואס קוואס!

(אתה יודע מה שאני רוצה להגיד!) — לא "קוואס" — הסכרתי לתייר שלי — אלא צוואס, כלומר: צפת.

— "נעווער-מינד!" (אין דבר!), צעק התייר, צוואס-קוואס. . . העיקר שהיא עיר של אבנים. . .

אח"כ נתברר לי כי מיד לאחר שעי לה מהאניה לחוף היפה הובילו אותו במכונית דרך עכו לצפת ואמרו לו כי זהו קצה א"י, שהה שם כשעה אחת וירד לטבריה.

ובשעת מעשה נזכרתי במרג, שהזמין אותו "הזקן" למלא את מקרמו של המנוח אליהו ספיר בבנק, כיפני שהיה בעל כרם, בעל זקן ובעל צורה לפי טעמו, וכדי להכני לענין "אגודות משוטפות" שלו בא"י נתן לו רשימה שלמה של מושבות הארץ ללמדן בע"פ. ישב המסכן והזיע על הרשימה הארוכה הכתובה צרפתית בכהונת "הלומד זקן", וכשראני אמר לי בקול תחנונים:

— ילמדני "מוסיו", מושבה ארורה זו — אימתי קוראים לה "גרה" ומתי שמך פתאום "חדרה"? . . .

הואיל וכך — אספר לכם כבר את המעשה בחמשה יהודים פולנים, שבאו ל"ראטשע" בצפת ליום אחרי ירדו לאכסניה וקרה מה שקרה.

חמשה יהודים מלודו או מורשוני — איני יודע את יקומם — כלם מלודו בשנים יפה וזקנם עשוי, דבורם בפתח חים כגון "וואן" במקום "וויין" (וין) ובנגון של הפולנים, באו למלון היפה והכריא של הגברת ר—ב, קבעו את מהירם והודיעו לה מראש כי באו להתאכסן רק ליום אחד.

לפת שחרית ישבו חמשת האו"ב חים ואכלו ככל מה באוירה של צפת ואחר מהם השאיר משומימה את הכיר צים המבושלות על השלחן ולא אכלו. כשהגיע ה"מומנט" חטריני של התשר לום, הגישה להם בעלת-המלון את החשבון, כפי המרובה, והנה רשום בקד בוק יין — 6 גרוש.

— רק חמשה גרוש — אמר הזקן שבחבורה.

— המחיר הוא קבוע: יששה גרוש! — ענתה היא.

— אבל אנחנו רק חמשה כמספר ואיך נוכל לשלם ששה גרוש?

— "והחשבון שלי אינו נכון!" — העיר אורה שני — "מפני שלא אכלתי את הביצים".

— הביצים עומדות לפקודתך במטבחה — ענתה היא — ותוכל לקבלן עכשיו.

— ומה אעשה בביצים? — שאל היהודי בניגון ובמשיכת המלה

"איי—ער".

— ומה אעשה אני בהן — שאלה אף היא בניגון כמוהו.

בקצור, היהודי קבל את שתי הביצים מעוטפות בניה, וחמשת הירודים עמדו ורינו ביניהם כחצי שעה איד לקלק ביניהם את הגרוש הנוסף בעה חיון. . .

נכנס אלי פתאום ר' ש. הסרסור למכוניות בצפת, ואמר לי:

— שמעתי כי בכורו רוצה לנסע למתולה?

— כן, ענית לו, וכמה יעלה לי "התענוג" הזה?

גדל היהודי קצת בפדחתו כחושב מחשבות ואמר:

— נו! יהיה רק שני פונט וחצי. . . וזה רק, מינשאן כאטראק!" ר' עוד מות. . .

— מרוע כ"כ ביוקר? — שאל יודי מצפת שישב על ידי — הן דורר שים סמך רק כקום אחד, הליכה וחד זרה? . . .

— היא הנותנת — ענה ר' ש. מתוך זקנו הליטאי — צא וחשוב: חמשה כקומות לשם, וחמשה כקומות חזרה, הרי הם עשרה מקומות, כ"א ברבע פונט, הרי לך קימא"לן של שני פונט וחצי. . .

כשראה בנו סמני סרבנות הוסיף ואמר:

— המחיר הזה הוא רק לכבוד ר' עומות. . . מחמת שפחד אני קצת: יאמין לי כי לזרים, אסור אם אקח פחות מחצי פונט לכל מקום, ויכול לשאל. . .

ונזכרתי במעשה נאה ביהודי אחת

שנקלע לעיריה זרה ונכנס לספר להתיגלה. הושיבו הספר על כסא רם ונשא עטפו לבנים כנהוג, נטל את הסכון בידו, ירק עליה ריקקה גדולה והתחיל משפשה וטסבן על פניו. . .

— מה זאת — נזעק היהודי בקפצו מעל הכסא כנשנך עקרב.

— ככה אנו עושים רק לאורחים — ענה הספר כמתנצל — לאנשי המקום אנו יורקים ב פני הים ומשפשי פים אח"כ בסכון. . .

הנמשל מובן מאליו: . . .

לא להנם רבו כ"כ המלונים תיר פים בצפת, מלון רוזנפרב, מלון המר"כ, כן ושאר האכסניות, כלם מתוקנים יפה יפה והסד בהם רק דבר אחד קטן — אורחים.

ואפשר מפני שהפנים המרובים בצפת לעונת-הקיץ, אעפ"י שקצת מהד מלונים אינם מקבלים אורחים זדים בלא תעודת-בריאות של הרופאים, ואולי מפני שהשפנות היא סמל לצפת? . . .

בכל אופן מצאתי קדמה גדולה בראש-פנה, מיטרופולין של מושבות הגליל העליון שלנו ראיתי שד"רות אקולייפוטוים בדרך למחנים, שד אין דמיונם בכל א"י — שנטעו אבר תיהם לפני ארבעים שנה. מצאתי שם מעינות מים חיים שהכין להם קודש-אבריד-הוא מששת ימי בראשית וגם עצי שויפים מסובלים פדות וענף פותיהם מינעים ארצה — שרירי הני עומות. . . מחמת שפחד אני קצת: יאמין לי כי לזרים, אסור אם אקח פחות מחצי פונט לכל מקום, ויכול לשאל. . .

והנמשל מובן מאליו: . . .

ועוד קדמה גדולה: המשכילים של ר"פ החלו להוציא את בניהם משיבת "קוצק" של המיסיונרים בצפת ורק אהדים מהם עומדים עדיין במדרס. . .

הכל למדנו ב"ה מעשרת-השב"טים: פוטבאללי, טשרלסטון, ולנציה ושאר המדות הטובות שלהם אצל בריסטול ואולם דבר אחד הם צריכים ללמד בכל מאתנו: את הכמת השרנו רות.

הנה, למשל, ועדת-הרעש של מ"שלתנו ירום הורה, שהולכת ומסדרת את עניני הריקלמה: הקבוץ של הכס פים לתקון ההריסות כנראה למשך תשעים שנה עד שיבוא רעש שני. . . לא כן, למשל, הכתב של "המורגניז"ר נל" ממלודו שובבם תלגרמים לאמר ריקה על החרבנות הגדולים שנעשו רק במכללה, ועל הקנצלר ש"בכה בדרך מעות שלי" ועל הנשר הגדול שהציל את המקורבים והפרזיטים. . .

ומספרים עוד כי בבתי-אונגרו הקימו צריפים ואהלים והושיבו בהם משפחות אחדות, שצלמו אותן חנם כדי לשלח לאמריקה המנוות של "קרבנות" הרעש בירושלם. . .

וסדנא דארעא, חד הוא: גם בני דודנו למדו את המלאכה הזו ובישיבת ועדת הרעש משבוע זה ספר הקולוניל סיימס עובדה נאה ע"א ה ג ו ז מד א ו ת של הרעש. אהר הכפרים הער פן רשמי כי כל הכפר שלהם נחרב וכי רם ממסד ועד הטפחות ודרשו לתקון ההרס ולבנין חבתים לא פחות ולא יותר מרא רבע עת אל פיי ספונטל הקולוניל נזדעע לשמע האסון

הנורא הזה ונזדרז לנסע בכבודו ובעצ"ז אל המקום כדי לראות בעיניו ול"ההיש עורה לבני-דודנו כנהוג, והנה מכל הכפר הנחרס נפלו שני בתי-המטה קטנים שתוקנו וההוצאות עלו לא אר"בעת אלפים פונט אלא מעט פחות כלומר: שלש לירות מצי"ר יות! . . .

וחסידים אומרים כי מיום הרעש נעשתה א"י ה ד ה ורוערת כמ"ב, חוץ מעירי"ה ב ו ד. . .

ומיום הרעש בארצנו נהפכו סדר ימי מעשי בראשית גם על במת, "ציון" בשבוע זה בא "מישיח בן-יוסף" ובש"כ בוע הבא תהיה "בריאת העולם" מת"דש ע"י האורטורים ביום המישיח הבעל"ט בתיאטרון "ציון" ותלמידיו ותלמידותיו יקיימו כודאי את הפסוק: לא נברא העולם אלא בשבילנו. . .

ברגע האחרון נודע לי כי הקונגרס נדחה מפני שהבטיחו למורים בש"ע שבייתם לשלם להם פ פ ע מ ים לפני הקונגרס ועד כה שלמו רק פעם אחת. . .

אגבי נתגלה מפי תלמידי במלון יזו כי במקום משכרת קבלו כל הפקידים מכתב-החזר לעשות להם ז ד י ק ו ת כנגד טיפוס הבטן, שקורין בלע"ז: אנטרימישכוריקום. . .

ולסוף תשובה בלשנית, למקשן: המלה "כרת" מוצאוי כנראה, מהמלת הצרפתית Cretin ופירושה ימצא במלוננו העברי-הצרפתי של א. אלמאליח, או באנציקלופדיה-בריטניקה" תחת הסעף "הספען" מסוב"רית. . .

עז-מות

